

БОРДЕНЮК ОЛЬГА ВАСИЛІВНА

Чернівецький юридичний інститут
Національного університету «Одеська юридична академія»,
кандидат юридичних наук, асистент кафедри цивільно-правових дисциплін

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ РОСЛИННИЦТВА В УКРАЇНІ

На сучасному етапі розвитку країни аграрний сектор має значний потенціал розвитку. Після входження України до ринкових систем світового співтовариства виникла потреба у вирішенні ряду питань пов'язаних із підвищенням конкурентоспроможності сільськогосподарської галузі, зокрема, рослинництва.

Рослинництво агропромислового комплексу України має всі необхідні, історично сформовані передумови для ефективного функціонування та розвитку. Ця галузь, ураховуючи її масштаби, може відігравати винятково важливу роль завдяки специфічним властивостям, які виражаються у високій конкурентності галузі. Виробництво продукції рослинництва важливе для задоволення потреб у продуктах харчування для населення, як важлива сировина для переробної галузі, кормів для галузі тваринництва [1].

Галузь рослинництва є однією із основних сегментів українського аграрного виробництва, однак Україна майже не експортує більшість такої продукції через низку правових питань та недотримання світових стандартів якості і норм безпеки продуктів харчування.

З проблемами експорту виробленої продукції в аграрному секторі зіштовхнулись виробники картоплі. Проблема формування ринку картоплі та продукції її переробки є досить актуальною. Виробництво картоплі в Україні займає провідне місце в економіці. Робота щодо гармонізації європейських та українських стандартів щодо картоплі ведеться в рамках взятих нашою країною зобов'язань перед ЄС, проте Українська картопля програє європейській в якості.

Довгострокові дослідження потреб галузі картоплярства потребують підтримки держави. Однак державна інвестиційна політика повинна бути спрямована не лише на фінансову підтримку та стимулювання інноваційних процесів, але й на створення сприятливого соціальногосподарського та соціально-політичного клімату для новаторської діяльності [2].

Картоплю в Україні вирощують в усіх ґрунтово-кліматичних зонах. Основні посіви її розміщені в зонах Полісся (близько 60%) та Лісостепу (30%). Природні умови України сприятливі для вирощування в зоні Полісся та Лісостепу по 200-400 ц/га бульб. Середня врожайність бульб у сприятливі роки досягає 125-130 ц/га, а в приватному секторі, на присадибних ділянках – 200-300 ц/га [3].

Основними проблемами у галузі картоплярства на сьогодні є: обмежений сортовий набір; низький рівень рентабельності вирощування

картоплі; низька інвестиційна привабливість країни для розвитку переробки картоплі; відсутність можливостей переробки продукції.

Експорт картоплі залишається незначним порівняно до загального виробництва, оскільки нові вимоги щодо гармонізації європейського та українського законодавства в галузі картоплярства зменшили ринок для реалізації української картоплі.

Також з проблемою, щодо експортного попиту рослинної продукції зіштовхнулись виробники сої. Зі зміною податкового законодавства в Україні, яке не дозволяє експортерам отримувати відшкодування ПДВ при експорті сої, багато трейдерів відмовились від реалізації української сої за кордон. Рішення держави стимулювати переробку сої в Україні та експортувати продукти переробки показало, що ринок не готовий до таких різких змін. Податкове законодавство повинно стимулювати внутрішню переробку сировини, адже таким чином створюється додана вартість продукції і додаткові робочі місця всередині країни.

Зараз у Верховній Раді зареєстровано три законопроекти на тему експортного ПДВ по сої і ріпаку – з реєстраційними номерами 10027, 10027-1 та 10027-2. Останній законопроект 10027-2 має найбільший авторський колектив, його співавтором є Олег Кулініч, народний депутат, голова підкомітету з питань земельних відносин Аграрного комітету ВРУ, який з більшістю колег по Аграрному комітету та іншими депутатами пропонує такий вихід із ситуації: в пункті 63 підрозділу 2 розділу XX перехідних положень словосполучення «сільськогосподарські підприємства» замінити на «сільськогосподарські товаровиробники», а також внести технічні зміни до визначень у Податковому кодексі термінів «сільськогосподарський товаровиробник» та «сільськогосподарська продукція». Поки що профільний Податковий комітет вищезгаданих законопроекти не розглядав, але, так чи інакше, незабаром його члени визначаться з тим, який з них буде підтримано [4].

Ще однією причиною скорочення співпраці з світовими ринками, а саме з ринком Європи стали високі вимоги цих країн до якості і безпечності імпортованої сировини та продуктів переробки. Основною проблемою стало генетично модифіковане походження сої і колізії в законодавстві щодо вирішення цього питання.

Нарощування обсягів виробництва сої до прогнозованих параметрів дозволить переробляти її великими партіями на спеціалізованих заводах, що значно поліпшить якість отримуваних продуктів і сприятиме можливості відмовитися в майбутньому від імпорту [5]. Україна має значний потенціал в освоєнні європейського ринку негенномодифікованої сої, попит на яку в ЄС стабільно зростає.

Для формування ефективного ринку картоплі, сої та інших галузей рослинництва в Україні необхідна обґрунтована державна підтримка, яка б передбачала подолання значного розриву між науковими досягненнями і практичним їх застосуванням, підтримку товаровиробників, які вирощують дані культури в зоні її гарантованого виробництва, і переробників за рахунок удосконалення фінансування, кредитування та оподаткування; створення рівних умов для вітчизняних переробних

підприємств і експортерів, а також гармонізація європейських та українських стандартів щодо питань експорту продукції.

Реформи в галузі рослинництва лише тоді матимуть позитивні наслідки, коли буде задіяно весь науковий і економічний потенціал країни для підвищення ефективності аграрного сектора як основи подальшого зростання матеріального виробництва.

Список використаної літератури:

1. Агропромисловий комплекс України: тенденції та перспективи розвитку. – К.: ІАЕ УААН, 2000. – 574 с.
2. Муравйова О.В. Особливості інноваційного розвитку картоплярства та проблеми їх провайдингу у виробництво / О.В. Муравйова // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – Вип. 20. – С. 471-473.
3. Газета підприємців АПК «Агробізнес сьогодні» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://agro-business.com.ua/agro/ahronomiia-sohodni/item/216-perspektyvy-druhoho-khliba.html>
4. Онлайн-ресурс ексклюзивної, актуальної, якісної та корисної інформації про агропромисловий комплекс «AgroPortal.ua» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://agroportal.ua/ua/views/blogs/eksportnyi-nds-po-soe-snyal-li-minfin-vse-voprosy/#>
5. Малік М.Й., Шпикуляк О.Г. Інститути та інституції у розвитку аграрної сфери економіки // Економіка АПК. – 2011. – № 7. – С. 169–176.

Ключові слова: рослинництво, картоплярство, соя, експорт, гармонізація законодавства.

Ключевые слова: растениеводство, картофелеводство, соя, экспорт, гармонизация законодательства.

Key words: plant growing, potato growing, soybean, export, harmonization of legislation.

ГРИГОР'ЄВА ХРИСТИНА АНТОНІВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри аграрного, земельного та екологічного права,
кандидат юридичних наук, докторант

КРЕДИТУВАННЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА: ПРАВОВІ РЕАЛІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ

Важливість стабільного кредитування сільського господарства вже давно визнана на світовому рівні. Українські реалії свідчать про дороговизну та недостатній обсяг кредитування сільськогосподарської діяльності, що має закономірні наслідки у повільних зрушеннях у напрямі інноваційних змін, оновленні техніко-технологічного обладнання, впровадженні енергозберігаючих та ресурсозберігаючих технологій тощо. Постійні проблеми із кредитним забезпеченням сільського господарства вимагають посиленої уваги до формування належного